

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU

Psykiatri

Information för studenter och handledare

i kamratlärande

Introduktion

Studenter i sjuksköterskeprogrammets grundutbildning gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) inom psykiatrisk vård i kurs 7, den fjärde terminen. I kursen ingår även VFU inom primärvård/hemsjukvård och äldreomsorg. Varje moment omfattar vardera fem veckors VFU.

Peer learning (kamratlärande) är en pedagogisk modell där handledaren har en mer tillbakadragen roll i omvårdnadsarbetet än vid traditionell handledning. Peer learning tillåter studentparet arbeta mer självständigt och på så vis lära av varandra, vilket även främjar studenterna till kritiskt tänkande och till ökad självständighet (Mamhidir et al., 2014). Forskning visar att det känslomässiga stödet som studenterna fick av varandra värderades högt vid peer learning och att den stress och känsla av övergivenhet som inte är ovanlig hos studenterna under deras VFU på så vis minskades (Christiansen & Bell, 2010). Det har även framkommit att kamratlärande stärker studenten till att tro på sig själv att klara yrket (Pålsson, Mårtensson, Swenne, Ädel och Engström, 2017).

Regelbunden feedback och reflektion tillsammans med handledaren är en förutsättning för att studenterna ska veta vad de behöver träna mer på under sin VFU, vilket också ger stöd för att uppfylla lärandemålen (Kristofferzon, Mårtensson och Löfmark, 2013). Att kontinuerligt ställa sig frågan vad som var bra och vad som kunde göras bättre eller annorlunda i det egna handlandet är eftersträvansvärt i det professionella arbetet och ger samtidigt en möjlighet till reflektion över det egna lärandet (Bie, 2009).

Referenser

Bie K. Reflektionshandboken. Oslo: Universitetsforlaget; 2009.

Christiansen A & Bell A. Peer learning partnerships: exploring the experience of pre-registration nursing students. *Journal of Clinical Nursing* 2010;19: 803-810.

Kristofferzon M, Mårtensson G & Löfmark A. Nursing student's perceptions of clinical supervision: The contributions of preceptors, head preceptors and clinical lectures. *Nurse Education Today* 2013;33:1252-1257.

Mamhidir A-G, Kristofferzon M-L, Hellström-Hyson E, Persson E & Mårtensson G. Nursing preceptors' experiences of two clinical education models. *Nurse Education in Practice* 2014;14:427-433.

Pålsson Y, Mårtensson G, Swenne C. L, Ädel E, & Engström M. (2017). A peer learning intervention for nursing students in clinical practice education: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today* 2017;51:81-87.

Information för studenter

- Studenterna i teamet ska ha samma schema
- VFU-tiden är 30 timmar/vecka jämnt fördelade under fem veckor.
- Varje student ska bedömas efter sin egen förmåga - VFU-tiden ska vara utmanande och leda till utveckling inom området
- Varje student ansvarar för att handledaren får AssCE-formuläret inför halvtidsdiskussionen. Student och handledare gör varsin skattning och kan sedan gå igenom formuläret tillsammans inför bedömningarna.
- Vid halvtidsdiskussionen och slutbedömningen ska studenten kunna ge exempel på situationer utifrån de olika faktorerna i AssCE-formuläret.

Vecka 1

- Studenterna ska bekanta sig med avdelningen, rutiner och personal.
- Skriva schema – utgå från handledarens schema.
- Bekanta sig med vårdteamets patienter och bli insatt i det dagliga omvårdnadsarbetet tillsammans med handledaren.
- Läsa och informera sig om avdelningens och klinikens rutiner/riktlinjer/säkerhet/lagar.
- Formulera och diskutera individuella mål med handledaren. Målen skickas till kliniska adjunkten före halvtidsdiskussionen.
- Daglig reflektion med handledaren.

Vecka 2

- Handledaren utser två fokuspatienter till studenterna som de ska bedöma, planera, utföra, utvärdera och dokumentera omvårdnaden av tillsammans med handledaren. Genom fokuspatienterna får studenterna även en djupare förståelse för de utvalda patienternas diagnos och behandling.
- Daglig reflektion med handledaren.
- Halvtidsdiskussion med handledare och klinisk adjunkt.

Vecka 3

- Studenterna fortsätter sköta omvårdnaden av sina fokuspatienter, nu med handledaren i en alltmer tillbakadragen roll. Studenterna tar även ansvar för läkemedel, ronder, samverkan och rapportering av fokuspatienterna.
- Daglig reflektion med handledaren.

Vecka 4-5

- Fortsätter som tidigare veckor.
- Slutbedömning med handledare och klinisk adjunkt.

Information för handledare

Första dagen studenterna kommer ska handledaren avsätta tid för att ordna med praktiska detaljer och presentera avdelningen. Denna tid är viktig för att skapa ett gott första intryck så att studenterna känner sig välkomna och omhändertagna. Det är också väsentligt att ta reda på studenternas tidigare erfarenheter, förkunskaper, förväntningar och eventuella rädslor inför VFU:n.

- Introducera studenterna i avdelningens lagar, rutiner, riktlinjer och säkerhet.
- Handledaren ska vara ett stöd för studenterna och ha en mer passiv roll än vid traditionell handledning. Studenterna ska kunna planera, prioritera och motivera tänkta omvårdnadsåtgärder tillsammans, för att sedan diskutera dem och reflektera med handledaren.
- Det är handledarens ansvar att patientens omvårdnad präglas av etisk medvetenhet och att patientens säkerhet inte äventyras.
- Handledaren ska tillsammans med studenterna reflektera över etiska problem.
- Varje student ska bedömas efter sin egen förmåga – VFU-tiden ska vara utmanande och leda till utveckling inom området.
- Handledaren ansvarar tillsammans med studenten att lärandemål och individuella mål uppfylls.
- Handledaren ska avsätta tillräcklig med tid för handledning och reflektion.
- Om problem uppstår kontaktas kliniska adjunkten.
- De träffar huvudhandledare och/eller klinisk adjunkt anordnar utöver de obligatoriska momenten är frivilliga, men rekommenderas att studenten går på.
- Handledare och student gör varsin skattning/bedömning inför halvtidsdiskussion och slutbedömning och går sedan tillsammans igenom AssCE-formuläret.
- Handledaren ska tillsammans med den enskilde studenten utföra halvtidsdiskussion samt slutbedömning med klinisk adjunkt.

Dokumentet är reviderat oktober 2019 av Lena Söderlund och Monica Backström, kliniska adjunkter, psykiatri.